

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ

ΕΛΣΤΑΤ
Πολιτική Αναθεωρήσεων

ΠΕΙΡΑΙΑΣ, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2018

Η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) υιοθετεί την παρούσα πολιτική αναθεωρήσεων η οποία καθορίζει τυποποιημένους κανόνες και αρχές για την αναθεώρηση των στατιστικών στοιχείων, σύμφωνα με τον Κώδικα Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές και τις αρχές για μια κοινή πολιτική αναθεωρήσεων για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές που περιέχονται στο Παράρτημα των Κατευθυντήριων Γραμμών του Ευρωπαϊκού Στατιστικού Συστήματος (ΕΣΣ) σχετικά με την πολιτική αναθεωρήσεων.¹

1. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΣΣ

Γενικά, ως αναθεώρηση ορίζεται οποιαδήποτε μεταβολή στην τιμή ενός στατιστικού μεγέθους που έχει δημοσιοποιηθεί σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή. Οι αναθεωρήσεις μπορεί να λάβουν χώρα όταν καταστούν διαθέσιμες νέες παρατηρήσεις (που αφορούν σε έναν επιπλέον μήνα ή τρίμηνο) με αποτέλεσμα ορισμένες παλαιότερες τιμές να τροποποιηθούν, ή όταν οι τρέχουσες και/ή ορισμένες παλαιότερες τιμές τροποποιηθούν. Σε γενικές γραμμές, τα στοιχεία αναθεωρούνται προκειμένου να ενσωματωθούν νέες, βελτιωμένες πληροφορίες ή προκειμένου να υπάρξει συμμόρφωση με νέα εγκεκριμένα ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα, καθώς και με βελτιωμένες μεθοδολογίες.

Οι αναθεωρήσεις είναι ένα φυσιολογικό φαινόμενο και αποσκοπούν στη σταδιακή βελτίωση της ποιότητας των στατιστικών στοιχείων. Η ποιότητα των στατιστικών πληροφοριών περιλαμβάνει διάφορα κριτήρια, δύο από τα οποία είναι αξιοσημείωτα: η ακρίβεια και η εγκαιρότητα. Και τα δύο αυτά κριτήρια έχουν ιδιαίτερη σημασία για τη διασφάλιση της χρησιμότητας των στατιστικών πληροφοριών, ή με άλλα λόγια, της ανταπόκρισής τους στις ανάγκες των χρηστών. Η ανάγκη για αναθεωρήσεις αντανακλά τη δέσμευση των Εθνικών Στατιστικών Υπηρεσιών –και της ΕΛΣΤΑΤ στην περίπτωση της Ελλάδος– να παράγουν στατιστικές υψηλής ποιότητας και όσο το δυνατό πιο επικαιροποιημένες.

Η 8^η Αρχή του Κώδικα Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές², και πιο συγκεκριμένα ο δείκτης 8.5 ορίζει ότι «οι αναθεωρήσεις ακολουθούν τυποποιημένες, άρτια τεκμηριωμένες και διαφανείς διαδικασίες». Σε αυτό το πλαίσιο, οι Εθνικές Στατιστικές Υπηρεσίες, ως μέλη του ΕΣΣ, έχουν καθήκον να ενημερώνουν τους χρήστες για τις πρακτικές που ακολουθούν κατά τις αναθεωρήσεις και κατά την διόρθωση των λαθών. Αυτή η δημόσια δήλωση προάγει αφενός την εμπιστοσύνη μεταξύ των χρηστών και αφετέρου την ακρίβεια για τους παραγωγούς των στατιστικών στοιχείων.

Η εμπιστοσύνη στις στατιστικές διατηρείται εάν οι χρήστες βλέπουν ότι οι αναθεωρήσεις λαμβάνουν χώρα εντός του πλαισίου μιας συνολικής πολιτικής και σύμφωνα με ένα προκαθορισμένο χρονοδιάγραμμα. Εάν η πολιτική, οι διαδικασίες και το πρόγραμμα δημοσιεύονται, είναι προφανές ότι αυτές οι αναθεωρήσεις δεν γίνονται κατά περίπτωση και για πολιτικές σκοπιμότητες. Όταν ανακαλύπτονται λάθη, είναι πολύ σημαντικό οι στατιστικοί φορείς να ανακοινώνουν αυτά τα λάθη στο

¹ Σε αυτό το πλαίσιο, η πολιτική αναθεωρήσεων της ΕΛΣΤΑΤ, όπως περιγράφεται εδώ, δανείζεται πάρα πολλά στοιχεία από τις κατευθυντήριες γραμμές του ΕΣΣ για την πολιτική αναθεωρήσεων. Η πολιτική αναθεωρήσεων της ΕΛΣΤΑΤ ισχύει από τη στιγμή της δημοσίευσής της.

² Κώδικας Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές, όπως εγκρίθηκε από την Επιτροπή του Ευρωπαϊκού Στατιστικού Συστήματος στις 16 Νοεμβρίου 2017.

κοινό όσο το δυνατό συντομότερα, και να παρέχουν ικανοποιητικές επεξηγήσεις καθισχύζοντας τους χρήστες και επιτρέποντάς τους να διακρίνουν τα μη σκόπιμα λάθη από περιπτώσεις λανθασμένης υποβολής στοιχείων. Η σημασία ανάπτυξης πολιτικής αναθεωρήσεων και ανάλυσης αυτών αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο, και στον τομέα αυτό έχει επιτελεστεί σημαντικό έργο στο ΕΣΣ κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών. Η πολιτική αναθεωρήσεων είναι μια σημαντική πλευρά της χρηστής διακυβέρνησης στον τομέα της στατιστικής.

2. ΒΑΣΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΜΙΑ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ

Οι στατιστικές γενικά υπόκεινται σε αναθεωρήσεις. Οι παράγοντες που καθορίζουν μια αναθεώρηση είναι οι ακόλουθοι:

- Συμπερίληψη επιπλέον παρατηρήσεων,
- Πιο ολοκληρωμένη υποβολή στοιχείων από τους αποκρινόμενους,
- Εννοιολογικές μεταβολές (π.χ. αλλαγές σε έννοιες, ορισμούς ταξινομήσεις κλπ.),
- Μεταβολές σε πηγές στοιχείων (π.χ. διαθεσιμότητα νέων πρωτογενών στοιχείων που ανταποκρίνονται καλύτερα στις στατιστικές έννοιες, αντικατάσταση στοιχείων ερευνών με στοιχεία από διοικητικές πηγές κλπ.),
- Αλλαγή του έτους βάσης ή της περιόδου αναφοράς στατιστικών,
- Συγκριτική αξιολόγηση – συγκριτική αξιολόγηση ορίζεται ως η αναπροσαρμογή στοιχείων μεγαλύτερης (γενικά) συχνότητας, λαμβάνοντας υπόψη πιο πλήρη αποτελέσματα μικρότερης συχνότητας, τα οποία είναι διαθέσιμα μόνο μεταγενέστερα,
- Βελτίωση της μεθοδολογίας που εφαρμόζεται για την παραγωγή των στατιστικών,
- Διόρθωση στοιχείων που έχουν αρχικά διαβιβαστεί από διοικητικές πηγές,
- Λάθη στον υπολογισμό στατιστικών.

Ορισμένες αναθεωρήσεις μπορεί να υπαγορεύονται από συνδυασμό των ανωτέρω παραγόντων. Επίσης, ορισμένες αναθεωρήσεις επιβάλλονται από Ευρωπαϊκούς Κανονισμούς.

3. ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΕΩΝ

Λαμβάνοντας υπόψη την ποικιλότητα των παραγόντων μιας αναθεώρησης και τις διαφορετικές συχνότητες υπολογισμού στατιστικών μεταβλητών, οι αναθεωρήσεις ταξινομούνται ως ακολούθως:

1. Προγραμματισμένες αναθεωρήσεις

Οι προγραμματισμένες αναθεωρήσεις αφορούν σε τακτικές αναθεωρήσεις (αναθεωρήσεις ρουτίνας) και σε μείζονες αναθεωρήσεις (αναθεωρήσεις ευρείας κλίμακας).

- Οι τακτικές αναθεωρήσεις (αναθεωρήσεις ρουτίνας) αφορούν σε αλλαγές σε δημοσιευμένα στοιχεία, οι οποίες σχετίζονται με τη συνήθη διαδικασία παραγωγής των στατιστικών (π.χ. εκτιμήσεις μεγεθών λόγω έλλειψης απαντήσεων αντικαθίστανται από δηλωθέντα μεγέθη).
- Οι μείζονες αναθεωρήσεις (αναθεωρήσεις ευρείας κλίμακας) αφορούν σε αλλαγές σε δημοσιευμένα στοιχεία, συχνά ουσιαστικές, οι οποίες οφείλονται σε έναν από τους παρακάτω λόγους:
 - Διαθεσιμότητα νέων διαρθρωτικών στοιχείων, τα οποία συλλέγονται σε μεγάλα χρονικά διαστήματα (συνήθως 5 με 10 έτη), όπως στοιχεία απογραφών, πινάκων εισροών-εκροών, ερευνών κόστους εργασίας κλπ.,
 - Επικαιροποίηση των συντελεστών στάθμισης του έτους βάσης μιας χρονοσειράς ενός δείκτη, συνήθως κάθε πέντε χρόνια,
 - Μεταβολές στις έννοιες, ορισμούς και/ή ταξινομήσεις που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή των χρονοσειρών (υιοθέτηση νέας ταξινόμησης, αλλαγές σε διεθνή στατιστικά πρότυπα κλπ),
 - Εφαρμογή μιας νέας νομοθετικής πράξης.

Συνήθως, οι παραγωγοί στατιστικών στοιχείων δράττονται της ευκαιρίας μιας επικείμενης μείζονος αναθεώρησης προκειμένου να εισάγουν μεθοδολογικές βελτιώσεις. Αυτό θεωρείται ως βέλτιστη πρακτική καθώς αποτρέπει την πραγματοποίηση συχνών αναθεωρήσεων. Συνεπώς, οι μείζονες αναθεωρήσεις δεν υπαγορεύονται συνήθως από ένα μοναδικό λόγο αλλά από ένα συνδυασμό λόγων.

2. Μη προγραμματισμένες αναθεωρήσεις

Οι μη προγραμματισμένες αναθεωρήσεις, εξ'ορισμού, δεν ανακοινώνονται εκ των προτέρων είτε γιατί είναι αποτέλεσμα απρόβλεπτων γεγονότων, όπως λάθη και ατυχήματα, είτε λόγω της απουσίας μιας διαδικασίας προγραμματισμού.

4. ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ

Η πολιτική αναθεωρήσεων της ΕΛΣΤΑΤ περιλαμβάνει με τους ακόλουθους κανόνες και αρχές:

- Η ΕΛΣΤΑΤ εκπληρώνει τα καθήκοντά της αναφορικά με τις αναθεωρήσεις ακολουθώντας την παρούσα πολιτική αναθεωρήσεων που βασίζεται στον Κώδικα Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές και στις κατευθυντήριες γραμμές του ΕΣΣ για την πολιτική αναθεωρήσεων, όπως κάθε φορά ισχύουν.
- Η πολιτική αναθεωρήσεων δημοσιεύεται και τηρείται στο διαδικτυακό τόπο της ΕΛΣΤΑΤ.
- Η ΕΛΣΤΑΤ καταρτίζει και αναρτά στο διαδικτυακό της τόπο χρονοδιάγραμμα για τις προγραμματισμένες αναθεωρήσεις. Επιπλέον, σχετικό κείμενο για τις

προγραμματιζόμενες αναθεωρήσεις στατιστικών συμπεριλαμβάνεται στα Ετήσια Στατιστικά Προγράμματα της ΕΛΣΤΑΤ.

- Οι χρήστες ενημερώνονται εγκαίρως για σημαντικά λάθη που εντοπίζονται σε δημοσιευμένες στατιστικές και οδηγούν σε μη προγραμματισμένες αναθεωρήσεις. Τα αναθεωρημένα αποτελέσματα ανακοινώνονται χωρίς καμία καθυστέρηση με ανοιχτή και διαφανή διαδικασία. Ανακοινώνεται, επίσης, ο λόγος πραγματοποίησης των μη προγραμματισμένων αναθεωρήσεων.
- Οι μείζονες αναθεωρήσεις και οι μη προγραμματισμένες αναθεωρήσεις στοιχείων συνοδεύονται, κατά τη δημοσίευσή τους, από σχετική τεκμηρίωση, καθώς και από επικαιροποιημένα αναδρομικά στοιχεία, εάν είναι διαθέσιμα. Πληροφορίες για τις αναθεωρήσεις περιέχονται, επίσης, στα μεταδεδομένα των ερευνών που δημοσιεύονται στο διαδικτυακό τόπο της ΕΛΣΤΑΤ.
- Η ΕΛΣΤΑΤ ανακοινώνει ουσιαστικές μεθοδολογικές αλλαγές στην κατάρτιση στατιστικών πριν από τη δημοσιοποίηση των στατιστικών που βασίζονται στις νέες μεθόδους.
- Η ΕΛΣΤΑΤ διεξάγει ανάλυση επί των αναθεωρήσεων σε τακτική βάση, εφαρμόζοντας διεθνώς αναγνωρισμένες μεθόδους ανά περίπτωση στατιστικού προϊόντος. Οι επιπτώσεις των αναθεωρήσεων σε στατιστικά προϊόντα που περιλαμβάνονται στις εκάστοτε προτεραιότητες της ΕΛΣΤΑΤ παρακολουθούνται, με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας αυτών των προϊόντων.
- Η ΕΛΣΤΑΤ διαβουλεύεται σε τακτά χρονικά διαστήματα με χρήστες στατιστικών στοιχείων, ώστε να ενημερώνεται επί των απόψεών τους αναφορικά με τις πρακτικές αναθεωρήσεων που εφαρμόζει.